

חולין דף י'

הגמרא ממשיכה להביא הלכות בידיני שכיטה, ומביאה שנחלקו אמוראים בשמועה סכין שלא בדקה לאחר השחיטה ונמצאה פגומה לאחר זמן

בעניין מי ששחט בסכין בדוקה וכשרה, ולאחר השחיטה לא בדק ומצאה פגומה. רב הונא אמר שהשחיטה פסולה, שחוששים שמא נפגמה מהעור במקום ששחט. ואפילו אם שבר בה עצמות בין השחיטה לבדיקה, אין תולים שהסכין נפגמה מהעצמות⁸¹. ורב חסדא אמר כשרה, שמא נפגמה מהעצם ששבר. ומבארת הגמרא, טעמו של רב הונא האוסר, זה כשיטתו שבהמה שנשחטה היא בחזקת איסור עד שיודע במה נשחטה'. וכאן שנולד ספק בשחיטה, לא יצאה מכלל חזקת איסור. וטעמו של רב חסדא המתיר, כיון שאומרים שעצם ודאי פוגם, עור ספק פוגם לא פוגם, ובספק וודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי.

טבל ולאחר מכן מצא עליו דבר החוצץ בטבילה

הקשה רבא, ממה ששנינו בברייתא, מי שטבל ולאחר מכן מצא עליו דבר החוצץ בטבילה, אף על פי שבין הטבילה לזמן שמצא את החציצה התעסק באותו דבר חציצה, לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן. הרי שהספק אם החציצה הייתה בטבילה מוציאה מהודאי שטבל? עונה הגמרא, ששונה שם הדין כיון שיש לומר 'העמד טמא על חזקתו' וממילא הטבילה כלל לא הועילה. שואלת הגמרא, והרי גם בבהמה נאמר שלא נשחטה? ואין לומר שהרי הבהמה שחוטא לפניך, שגם האדם עומד טבול לפניך? ואין לומר שנולדה בו ריעותא, שהרי גם בבהמה נולדה ריעותא? עונה הגמרא, שבשחיטה שונה הדין, שהריעותא קרתה בסכין ולא בבהמה⁸², ולכן אין הספק מוציא מידי הודאי.

שחט את הושט ואחר כך נשמטה הגרגרת

שואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא, הבא לשחוט עוף שהכשרו בסימן אחד, ושחט את הושט ואחר כך

81 ולא שחט את הסימנים אלא הם נקרעו מחמת הפגם שיש בסכין ונאמר 'זובחת'. רש"י.

82 וכ' התוס' שקרוב לודאי שבעצם המפרקת של האחרונה נפגמה הסכין, לפי שבראשונות רגיל להזהר שלא לדחוק את הסכין בכח במפרקת כיוון שעדיין צריך לשחוט אחרות, אבל באחרונה לא חושש. ועוד כ' שבסכין ישנם כמה ספיקות, שמא בעצם נפגמה, ואפילו בעור נפגמה, שמא לא נשחטו הסימנים כנגד הפגימה, והרי זה כספק ספיקא. רש"י.

נשמטה הגרגרת⁸³, אין חוששים לעיקור של הסימן השני והעוף כשר. אבל אם מתחילה נשמטה הגרגרת ואחר כך שחט את הושט, פסולה שהרי נטרפה. שחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה, זה היה מעשה ואמרו: כל ספק בשחיטה פסול. ומדייקת הגמרא שלכאורה הברייתא באה לרבות מ'כל ספק בשחיטה', שנולד ספק בסכין שגם אז פסול וכרב נחמן. דוחה שאין מכאן ראייה כיון שניתן לומר שבספק בסכין כשר, וכאן מרבים ספק שהה ספק דרס. ועל אף ששניהם ספק, במקום שהספק נולד בסכין ולא בבהמה מכשירים.

ומכריעה הגמרא שבמקרה שלא שבר עם הסכין עצמות בין השחיטה למציאת הפגם, הלכה כרב הונא שתולים שהעור פגם את הסכין⁸⁴. וכששבר בה עצם הלכה כדרב חסדא. ומדייקת הגמרא, שמשמע שרב חסדא מתיר גם במקום שלא שבר עצם, ותולים שהפגם קרה לאחר השחיטה מעצם המפרקת⁸⁵.

מביאה הגמרא שהיה מעשה ששחטו שלש עשרה בהמות ולא בדקו את הסכין בין כל שחיטה, ולאחר שחיטת כולם מצאו פגם בסכין, ורב יוסף הטריף את הכל. שואלת הגמרא, האם אסר אף את הראשונה וכרב הונא שחושש שהעור פגם? דוחה הגמרא, שפסל את כולם חוץ מהראשונה שבה תולים שלאחר שחיטה עצם המפרקת פגמה. או שנאמר שבאמת סובר כרב הונא. שאילו היה סובר כרב חסדא, מנין שהסכין נפגמה בעצם המפרקת של הראשונה, אולי נפגמה בעצם המפרקת האחרונה וכולם מותרות? אלא הטריף כיון שסובר כרב הונא.

רב כהנא מצריך בדיקה בין כל אחד אמר רב אחא בנו של רבא לרבי אשי, שרב
כהנא מצריך בדיקה בין כל אחד ואחד, תאחז
מבררת הגמרא האם כוונתו כדברי רב הונא, דהיינו שאם תמצא פגומה
יטריפנה? אומרת הגמרא, שסובר כרב חסדא, שלא חושש לעור,
ומצריך בדיקה שאם תמצא פגומה יתקננה, ויהיו האחרונות כשרות עם

83 והוא הדין גם להיפך, אלא שגרגרת רגילה להיעקר. רש"י.

84 ועל ידי היה מעשה והורה לי רבינו יעקב ב"ר יקר בעוף לאיסור. רש"י.

85 ואומר רש"י, שלא סוברים כמותו להקל, שנגיעה בעצם המפרקת לא פוגמת בסכין יותר מעור.

הראשונה, שואלת הגמרא, אם כך שיצריך גם בדיקת חכם כדין בדיקה שקודם שחיטה? מתרצת הגמרא, שעד אחד נאמן באיסורים, ולכן הוא נאמן על בדיקתו. שואלת הגמרא, אם כך מדוע בבדיקה שקודם השחיטה הצרכנו להראות לחכם? מתרצת הגמרא, שאכן אמר רבי יוחנן, שלא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם.

מהיכן למדו חכמים, שאפשר לסמוך מבררת הגמרא, מהיכן למדו חכמים, שאפשר לסמוך על חזקה ולאסור ולהתיר?

אמר רבי שמואל בר נחמני, שאמר רבי יונתן שלמדו זאת מכך שנאמר "וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבַּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שְׁבַעַת יָמִים", והרי יתכן שעד שיצא מכל הבית, ויסגור את הדלת, יפחת שיעור הנגע מכגריס, ונמצא שלא היה נגע בשעת הסגר, ואין הסגרו הסגר, כיוון שהנגע כמי שאינו? אלא מוכח שאנו מעמידים את הנגע על חזקתו⁸⁶. הקשה עליו רב אחא בר יעקב, הרי יתכן שמדובר שיצא דרך אחוריו, וראהו כשיצא. אמר לו אביי, שישנם שתי תשובות בדבר, אחד שיציאה דרך אחוריו לא נקראת יציאה, ועוד הרי יתכן שהנגע יהיה אחורי הדלת, ולא יראהו ביציאתו? ואין לומר שפתח חלון בדלת קודם הסגר, שהרי שנינו בית אפל אין פותחים בו חלונות לראות את נגעו.

יציאה דרך אחוריו שמה יציאה אמר לו רבא, על מה ששאלת שיציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה, כהן גדול ביום הכפורים יוכיח, שכשהוא יוצא מבית קדשי הקדשים לאחר הוצאת כף ומחתה, נאמר "וַיֵּצֵא וְעָשָׂה אֶת עֲלֹתוֹ" ושנינו, יצא ובא לו דרך כניסתו פניו כלפי לפני ולפנים, כדרך שנכנס כך מחזור ויוצא דרך אחוריו⁸⁷. ועל מה ששאלת שבית אפל אין פותחים בו חלונות לראות את נגעו, אפשר לתרץ שרק כל זמן שלא ראה הכהן את הנגע במראותיו שהיה מקום אפל ואין מראהו ניכר, אין פותחים, אבל נגע שעומד אחורי הדלת וכבר הכיר שהוא נגע, ואין צריך חלון אלא להעמידו בחזקתו פותחים.

86 כ' התוס' שריעותא כאן היא שאע"ג שמצינו שנחסר לאחר שבעה, אפ"ה לא מטהרים למפרע את כל אותם שנכנסו לבית בימי הסגר.

87 ויש לחלק בין כניסה ליציאה שאע"ג שבכניסה אין הדרך להיכנס דרך אחוריו, ביציאה הדרך כך כתלמיד הנפטר מרבו. תוס'.

מביאה הגמרא ברייתא הסותרת את דברי

רב אחא בר יעקב, שכך שנינו, "ויצא הכהן

מן הבית", יכול יהא לו רשות לילך לתוך ביתו ולחזור ולסגור הדלת,

ויסגיר על ידי חבל ארוך, כגון שהיה ביתו סמוך לשם, תלמוד לומר "אל

פתח הבית", אם כן יכול יעמוד תחת המשקוף⁸⁸ ויסגיר, תלמוד לומר מן

הבית עד שיצא מן הבית כולו, הא כיצד? עומד בצד המשקוף ומסגיר,

ומנין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר, או שעמד בתוך הבית תחת המשקוף

והסגיר, שהסגרו מוסגר? תלמוד לומר "והסגיר את הבית", מכל מקום.

אומרת הגמרא שרב אחא בר יעקב, יכול להעמיד את הברייתא, במקרה

שהאחד עומד במפתן ורואה שלא נפחת הנגע, ומגיד לזה שלידו, וזה

לזה, עד הכהן.

88 מפתן העליון. רש"י.

